

Bliv lægdommer - en vigtig brik i retssamfundet

Hvert fjerde år udpeger Danmarks Domstole nye lægdommere, og inden længe skal der igen udpeges nye lægdommere for perioden 1. januar 2020 til 31. december 2023. Men hvad er en lægdommer egentlig, og hvad er ens rolle, ansvar og forpligtelser, hvis man bliver udpeget? Det kan du blive klogere på i denne artikel.

Hvader en lægdommer?

En lægdommer er en borger, der medvirker i retssager på lige fod med en juridisk dommer. I Danmark er 12.000 borgere udpeget som lægdommere. De er med til at dømme i straffesager, som kan give frihedsstraf. Grunden til, at vi anvender lægdommere er for at sikre, at det ikke udelukkende er juristers synspunkter og opfattelser, der skal være afgørende i retssagerne.

Det at være lægdommer er en borgerpligt, som man ikke uden videre kan fritages for, da der er meget strenge betingelser for, om fritagelse kan komme på tale.

Under helt særlige omstændigheder kan man dog søge om at blive fritaget. Som lægdommer bliver du udpeget for en fireårig pe-

Hvert fjerde år udpeges der nye lægdommere - en borgerpligt og vigtig brik i retssamfundet. Foto: Retten i Roskilde

riode, og medvirker i retssager cirka fire gange om året. Du skal ikke have juridiske kvalifikationer, men derimod et åbent sind og en kritisk holdning til retssagerne, fordi det er med til at afgøre dem. Herudover er du underlagt en række regler om tavshedspligt og diskretion, og du må derfor ikke drøfte en igangværende sag med familie eller venner, eller udtale dig om den til pressen eller på sociale medier.

Domsmand eller nævning

En lægdommer fungerer

enten som domsmand eller nævning. Langt de fleste sager i byretten og landsretten bliver afgjort af en juridisk dommer og to domsmænd, såkaldte domsmandssager. I visse tilfælde bliver sager afgjort af tre juridiske dommere og nævninge, såkaldte nævningsager, der tager sig af de alvorligste straffesager, som kræver forvaring eller fængselsstraf på mindst fire år.

Anstændig optræden

Det er vigtigt, at du kan tænke klart under en retssag, og derfor er det et krav, at man

møder veludhvilet op. Du bør ikke møde op i gennemsigtigt tøj, badesandaler eller kasket, vise tatoveringer eller bære smykker, der for eksempel signalerer politiske holdninger. Med andre ord forventes det, at du udviser respekt og optræder neutralt.

Kender du den tiltalte i en retssag, regnes du for uegnet, og kan derfor ikke deltage i sagen. Du kan heller ikke deltage i en sag, som du selv er involveret i, for eksempel, hvis du eller din familie har været udsat for tyveri.

Fritaget fra arbejde

Domsmand bliver som udgangspunkt indkaldt med mindst tre dages varsel og nævninge med mindst en uges varsel. Under normale omstændigheder bliver du indkaldt til en hel retsdag med en-tre sager. Enkelte sager kan dog være så omfattende, at du skal være lægdommer i flere dage eller uger ad gangen.

Som lægdommer har du krav på at blive fritaget fra andet arbejde under en retssag, og din arbejdsgiver kan ikke kræve, at du skal bruge dine feriedage på den. Din arbejdsgiver kan trække dig

i løn for den tid, hvor du er lægdommer, og derfor ikke kan udføre dit arbejde. Som lægdommer får du 1100 kroner om dagen, og transportudgifterne bliver dækket, hvis du bor mere end tre kilometer fra retten. Du skal betale A-skat af honoraret.

Egnet og »uberygtet«

Alle danske kommuner har et udvalg, der hvert fjerde år udpeger et antal 'uberygtede' borgere, som vurderes egnede til at være lægdommere. Dem, der bliver udpeget, skal være mellem 18 og 80 år, kunne se og høre godt nok, være ustraffede, kunne tale og forstå dansk, og samtidig udgøre et repræsentativt udsnit af befolkningen.

Landsretterne finder de kommende lægdommere ved lodtrækning ud fra kommunernes lister over egnede borgere.

Danmarks Domstole skal være uafhængige, og derfor kan følgende grupper ikke blive lægdommere: Ministre, ansatte i ministeriers departementer, ansatte i chefstillinger i myndigheder, der hører under departementerne, ansatte ved domstolene og i politiet, anklagemyndigheden, kriminalforsorgen og andre myndigheder på Justitsministeriets område, advokater og advokatfuldmægtige samt præster i folkekirken og andre trossamfund.

Spørg Ret & Rimeligt

Ret & Rimeligt skrives i samarbejde med Machenhauer Nielsen Advokater. Den skrives med udgangspunkt i spørgsmål fra læserne, sager fra advokaternes praksis og aktuelle juridiske forhold. Har du spørgsmål til advokaterne eller emner, du kunne tænke dig at få belyst, kan du skrive til dem på mail@machenhauernielsen.dk.

Esben Roslev

machenhauernielsen
advokater - til at tale med